

บทที่ 1

บทนำ

1.1. ที่มาและความสำคัญ

ด้วยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการจัดการที่พัฒนาอย่างกว้างขวางและรวดเร็ว โดยเฉพาะในด้านการสื่อสารและการเชื่อมโยงข้อมูลอย่างไร้พรมแดน ส่งผลให้มีการทำธุรกรรมระหว่างประเทศมากยิ่งขึ้น จนกลายเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจของแต่ละประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการส่งออกซึ่งเป็นรายรับที่สำคัญในระดับต้นๆของประเทศ และการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign direct investment หรือ FDI) เพื่อเข้าช่วยแก้ไขปัญหาการขาดแคลนเงินทุนและเทคโนโลยี ซึ่งเป็นแรงผลักดันให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศเกิดการเติบโตและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

นับตั้งแต่หลังแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 3 (พ.ศ.2515 – 2519) ที่เน้นใช้กลไกในการส่งออกสินค้าเป็นพื้นฐานในการวางแผนพัฒนาประเทศ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางภาคเศรษฐกิจ เกิดการลดบทบาททางภาคเกษตรกรรม ในขณะที่ภาคอุตสาหกรรมเข้ามามีบทบาทมากยิ่งขึ้น โดยมีการเร่งขยายจากการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมเพื่อทดแทนการนำเข้า จนพัฒนาไปเป็นการผลิตสินค้าเพื่อการส่งออก ส่งผลให้มูลค่าการส่งออกของไทยต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 13 ในปีพ.ศ. 2510 เป็นร้อยละ 23 ในปีพ.ศ. 2530 และเติบโตต่อเนื่องจนกระทั่งในปัจจุบันสัดส่วนของการส่งออกได้เติบโตสูงถึงร้อยละ 63 (ตารางที่ 1.1) ทำให้สินค้าเกษตรที่ไทยส่งออกซึ่งเคยมีมูลค่ารวมมากกว่าครึ่งหนึ่งของรายได้ส่งออกทั้งหมด ได้ลดลงอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่การส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมต่างๆของไทย ได้ก็มีการพัฒนาและขยายตัวอย่างรวดเร็ว จนในปัจจุบันมีการส่งออกเฉพาะในกลุ่มภาคอุตสาหกรรมเกือบร้อยละ 80 ของการส่งออกทั้งหมด โดยในช่วงแรกสินค้าอุตสาหกรรมที่ไทยส่งออกเป็นแบบใช้แรงงานเป็นหลัก (labour intensive) แต่ต่อมาไทยได้พัฒนาไปสู่การนำเทคโนโลยีขั้นสูงมาใช้เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งตลาดของไทยจะพึ่งพาตลาดของประเทศที่พัฒนาแล้วเป็นส่วนใหญ่ โดยกว่าครึ่งจะส่งออกไปขายในสหรัฐอเมริกา ร้อยละ 21 ญี่ปุ่น ร้อยละ 17 และสหภาพยุโรป ร้อยละ 18 นอกจากนี้ในระยะหลัง ไทยยังได้กระจายตลาดส่งออกขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง เกิดการขับเคลื่อนเพื่อการสร้างงานต่างๆเพิ่มขึ้นอย่างกว้างขวาง มีการจ้างงานมากขึ้นตามลำดับ และสร้างรายได้หลักเข้าประเทศเพิ่มพูนขึ้น ดังนั้นหากภาคการ

ตารางที่ 1.1 สัดส่วนมูลค่าการส่งออกสินค้าต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ

ปี	มูลค่าการส่งออก สินค้า (พันล้านบาท)	ผลิตภัณฑ์มวลรวม ภายในประเทศ (พันล้านบาท)	สัดส่วนมูลค่าการส่งออก สินค้าต่อผลิตภัณฑ์มวล รวมภายในประเทศ
2510	14	108	13.09
2511	14	117	11.72
2512	15	129	11.44
2513	15	147	10.02
2514	17	153	11.26
2515	22	170	13.22
2516	32	222	14.51
2517	50	279	17.84
2518	45	303	14.84
2519	61	347	17.55
2520	71	404	17.64
2521	83	488	17.01
2522	108	559	19.36
2523	133	662	20.11
2524	153	760	20.12
2525	160	842	18.98
2526	146	921	15.90
2527	175	988	17.74
2528	193	1057	18.30
2529	233	1133	20.59
2530	301	1300	23.19
2531	404	1560	25.87
2532	516	1857	27.80
2533	590	2184	27.01

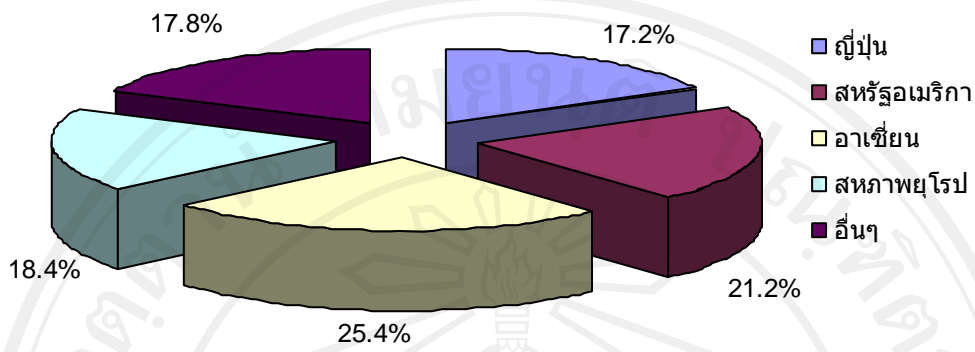
ที่มา : โปรแกรมสืบค้นข้อมูล International Financial statistics

ตารางที่ 1.1 (ต่อ)

ปี	มูลค่าการส่งออกสินค้า (พันล้านบาท)	ผลิตภัณฑ์มวลรวม ภายในประเทศ (พันล้านบาท)	สัดส่วนมูลค่าการส่งออก สินค้าต่อผลิตภัณฑ์มวล รวมภายในประเทศ
2534	726	2507	28.95
2535	825	2831	29.13
2536	936	3165	29.57
2537	1138	3629	31.34
2538	1406	4186	33.59
2539	1412	4611	30.62
2540	1807	4733	38.18
2541	2248	4626	48.60
2542	2215	4637	47.77
2543	2774	4923	56.35
2544	2885	5134	56.19
2545	2924	5451	53.64
2546	3326	5929	56.09
2547	3875	6503	59.58
2548	4439	7103	62.50
2549	4946	7813	63.31

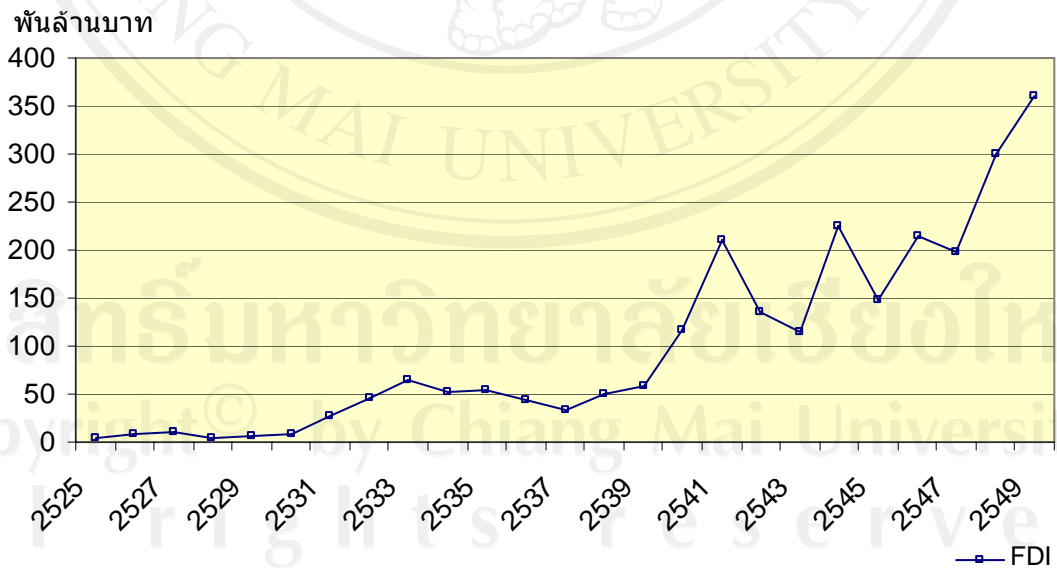
ที่มา : โปรแกรมสืบค้นข้อมูล International Financial statistics

รูปที่ 1.1 สัดส่วนของตลาดส่งออกสินค้าของไทยในช่วงปี พ.ศ. 2544 - 2549

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

รูปที่ 1.2 มูลค่าของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ส่งออกได้เกิดความผันผวนจากปัจจัยต่างๆ ข่มส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก

นอกจากการส่งออกและการค้าระหว่างประเทศแล้ว เงินทุนจากต่างประเทศก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศในปัจจุบัน ด้วยประเทศไทยเป็นประเทศกำลังพัฒนา ยังขาดแคลนทั้งเงินทุนและเทคโนโลยีขั้นสูงในประเภทต่างๆ เพื่อพัฒนาภาคอุตสาหกรรมให้ก้าวหน้าทัดเทียมประเทศที่พัฒนาแล้ว การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) จะเป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนเงินทุน และเทคโนโลยีขั้นสูง ซึ่งเป็นข้อดีในการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมของไทยให้มีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามต่างชาติที่เข้ามาลงทุนในไทยมักเข้ามาลงทุนในการผลิตสินค้าขั้นกลางเพื่อนำไปส่งต่อยังประเทศที่ 3 โดยอาศัยผลประโยชน์จากค่าจ้างแรงงานที่ต่ำ หรือการคุ้มครองของรัฐ กฎหมาย ระเบียบ มาตรการในการดูแล ควบคุม ตรวจสอบ และสวัสดิการต่างๆ ที่ยังมีช่องโหว่และไม่เข้มแข็งเพียงพอ แต่อย่างไรก็ตามเราไม่สามารถปฏิเสธได้ว่า สภาพเศรษฐกิจของไทยที่เป็นอยู่ ยังมีความต้องการเงินทุนและวิทยาการจากภายนอกอยู่มากมาย เพื่อทำให้เกิดการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมไทยให้กระจายตัวในด้านต่างๆ เพิ่มขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ และจากรูปภาพที่ 1.2 จะเห็นได้ว่าหลังปี พ.ศ.2530 เงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่เข้ามาในไทยมีการเพิ่มขึ้นสูงมาก ซึ่งเหตุผลมาจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 6 (พ.ศ.2530 - 2534)ซึ่งเน้นการผลักดันประเทศไทยเข้าสู่การเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ และการเปิดกิจการวิเทศนกิจในช่วงเวลาต่อมาทำให้เงินทุนจากต่างประเทศที่เข้ามาสู่ไทยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่ต่อมาเมื่อไทยเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจรุนแรงในช่วงปี พ.ศ. 2540 กิจการต่างๆ ในประเทศหลายแห่งต้องปิดตัวด้วยภาวะหนี้สินล้มละลาย เป็นผลให้หลังปี พ.ศ. 2541 เกิดการไหลออกของเงินทุนจากต่างประเทศเป็นจำนวนมาก ไทยได้พยายามแก้ไขปัญหาวิกฤตทางเศรษฐกิจให้คลี่คลายลงจนอยู่ในภาวะที่มีแนวโน้มดีขึ้นเรื่อยๆ ในปีพ.ศ. 2546 จนถึงปัจจุบันได้มีเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศไหลเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เช่นในอุตสาหกรรมด้านการผลิตและประกอบยานยนต์ต่างๆ เป็นต้น

จากที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่าการส่งออกและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของไทยทั้งในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งหากมีปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลกระทบต่อให้การส่งออกและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเกิดความผันผวน ข่มส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในระยะยาว ดังนั้นการศึกษาถึงผลกระทบของตัวแปรทางมหภาคที่มีต่อความผันผวนของการส่งออกและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ จึงเป็นประเด็นที่น่าทำการศึกษา ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการวางแผนเพื่อการพัฒนาประเทศ และเป็นแนวทางในการป้องกันความเสี่ยงต่างๆ เพื่อให้เศรษฐกิจของไทยปรับตัวอย่างยั่งยืนและมั่นคง

1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา

- 1) เพื่อศึกษาผลกระทบของปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาคที่มีต่อความผันผวนของมูลค่าการส่งออกสินค้าของไทย
- 2) เพื่อศึกษาผลกระทบของปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาคที่มีต่อความผันผวนของมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ

1.3 ประโยชน์ของการศึกษา

- 1) เพื่อให้ทราบถึงผลกระทบที่เกิดจากการปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาค ที่มีต่อความผันผวนของการส่งออกและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ
- 2) เพื่อให้สามารถนำผลวิจัยไปสู่การวิเคราะห์และเป็นแนวทางไปสู่การวางแผนและส่งเสริมในเชิงนโยบายต่างๆ ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

1.4 ขอบเขตการศึกษา

- 1) การศึกษานี้จะศึกษาถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาค ที่มีต่อความผันผวนของการส่งออกและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ โดยข้อมูลที่ใช้เป็นข้อมูลทุติยภูมิแบบอนุกรมเวลารายเดือน ตั้งแต่เดือนมกราคม ปีพ.ศ. 2542 ถึงเดือนธันวาคม ปีพ.ศ. 2549 รวมทั้งสิ้น 96 เดือน
- 2) ทำการศึกษาเชิงเศรษฐมิติเป็นหลัก โดยใช้เครื่องมือทางเทคนิค Generalized Autoregressive Conditional Heteroskedasticity (GARCH) และเพิ่มตัวแปรที่เป็นปัจจัยสำคัญต่างๆ เพื่อศึกษาความผันผวนของการส่งออกและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ
- 3) ทำการศึกษาแยกเป็นรายประเทศ คือตลาดส่งออกและแหล่งเงินทุนจากประเทศสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น มาเลเซีย เดนมาร์กและแคนาดา รวมทั้งสิ้น 5 ประเทศ

1.5 แหล่งที่มาข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้เป็นทุติยภูมิซึ่งหาได้จาก

1. ธนาคารแห่งประเทศไทย
2. โปรแกรมสืบค้นข้อมูล International Financial Statistics

1.6 องค์ประกอบของวิทยานิพนธ์

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ประกอบด้วย

1. บทที่ 1 เป็นส่วนของบทนำ ซึ่งกล่าวถึงที่มาและความสำคัญ วัตถุประสงค์ ขอบเขต แหล่งที่มา รวมถึงประโยชน์ของการศึกษาปัญหา
2. บทที่ 2 เป็นส่วนของแนวคิดทางทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้ และแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา
3. บทที่ 3 การส่งออกและการลงทุน โดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย
4. บทที่ 4 เป็นส่วนของระเบียบวิธีการศึกษา
5. บทที่ 5 เป็นส่วนของการแสดงผลของแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาและการแสดงผลการศึกษา
6. บทที่ 6 เป็นส่วนของการสรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ